

फारूक सत्तार उमर भॉय हायस्कूल फॉर बॉइज़
सहामाही परीक्षा ऑक्टोबर २०२३

विषय: मराठी
दिनांक: १७/१०/२३

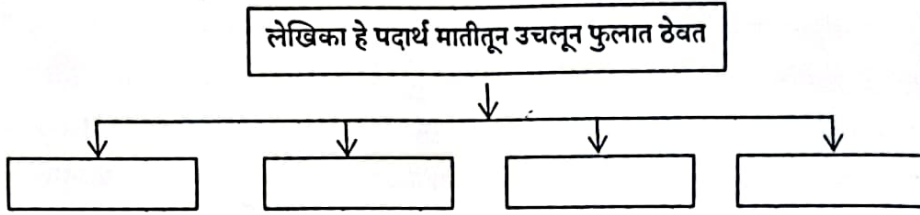
इयत्ता: दहावी

गुण: ४०
वेळ: २ तास

प्र. १ . {अ} उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.

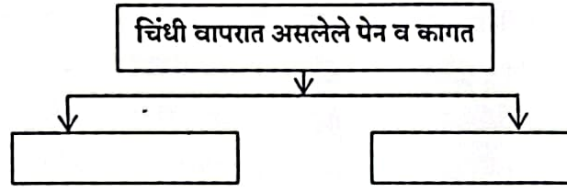
१. चौकट पूर्ण करा.

2

२. आकृतिबंध पूर्ण करा.

2

शाळेची घंटा झाली, की सर्व मुले - मुली जेवायला बसत. मी त्यांच्या तोंडाकडे बघत बसे . पोटात भूक लागलेली असे. मुले - मुली जेवण करून खेळायला गेल्या, की मी लाडूचा तुकडा, भुरका, गुळाचा खडा, जिलेबीचा तुकडा मातीतून फुलात उचलून ठेवत असे. सर्वांना वाटायचं, मी चाफ्याची फुलं च गोळा करते; पण त्या फुलातला माती लागलेला तो अन्नाचा कण चाफ्याच्या सुगंधाने चवदार व गोड लागायचा. त्यावर घोटभर पाणी पिऊन मी वर्गात बसायची. कधी कधी म्हशींमुळे दिवस दिवस शाळेत जाता येत नसे. आमच्या चिखलदऱ्यात भराडी नावाची एक वनस्पती येते. चांगलं तळहाताएवढं मोठं पान असतं. त्याला खाली एक काटा असतो. त्या भराडीचा काटा हे माझं पेन व भराडीचं पान हा माझा कागद असे. म्हशीमागे जात जात अ , आ , इ , ई , उ , ऊ अशी अक्षरे लिहिणं मी शिकू लागले. असं निसर्गाच्या सोबतीनं लिहिलं, म्हणून शिकलेलं कधीच विसरता नाही आलं.

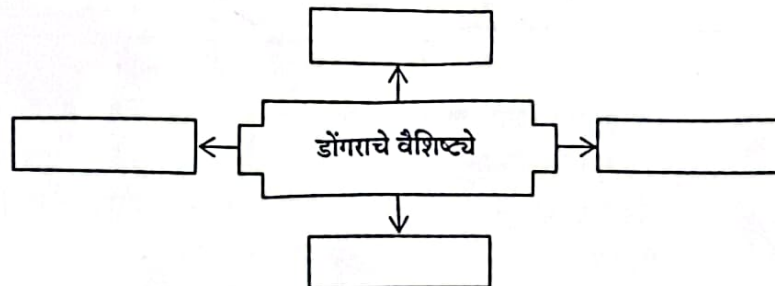
३. सिंधुताईना शिकण्याची खूप तळमळ होती. हे पाठाच्या आधारे स्पष्ट करा.

2

प्र. १ {आ} उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.

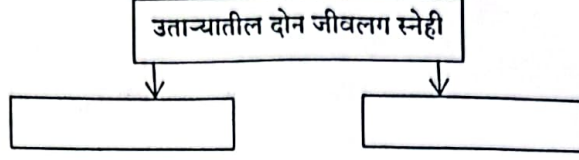
१. चौकट पूर्ण करा.

2

2. आकृती पूर्ण करा.

2

अशा वेळी मी विद्यापीठ गेटमधून गेलो, तरी माझं मन मात्र उदासवाणं होत असतं. खरं तर गेटमधून उंचावरून समोरचे डोंगर किती छान दिसतात! श्रावणातील हिरव्या लवीनं ते मोठे गोजिरवाणे वाटतात. क्षणात पडणाऱ्या पावसाच्या सरीनं ते न्हाऊन निघतात, त्यांची कांती तेजोमय झालेली असते. क्षणात पडणाऱ्या कोवळ्या उन्हांनं ते तुकतुकीत दिसायला लागतात. त्यांच्यातून ओसंडणारे झरे मी प्रत्येक वर्षी माझ्या मनाच्या कोशात खोल खोल दडवून ठेवतो. या झऱ्यांचे तुषार माझ्या मनाला नेहमीच खुलवत-फुलवत असतात. दुरूनच निपटनिरंजनांची समाधी त्या आसमंताला शुचितेची, पावित्र्याची जणू सादच देत असते. विद्यापीठ गेटमधून वाटचाल सुरू झाली, की डामरी रस्त्याची नागीण कधी सरळ तर कधी नागमोडी वळणं घेत, अतिथिगृहावरून नि मुलांच्या वसतिगृहांवरून सावकाश सरपटत जात असते. विज्ञान विभागांना एका अंगाला टाकून जेव्हा ती कला-विद्याशाखेच्या इमारतीकडे वळू लागते, त्याच वेळी मी शेडमध्ये स्कूटर ठेवून माझ्या अभ्यासिकेकडे येत असतो. खरं तर शेडमध्ये स्कूटर ठेवत असताना, मकबरा माझ्या पापणीच्या कडेत मला दिसत असतो. त्याच्याकडे पाहण्याचं साहस मला होत नाही. खालच्या मानेनं मी ब्रीफकेस हेलकावत माझ्या अभ्यासिकेत प्रवेश करतो. वाटेत भेटणाऱ्या माझ्या विद्यार्थ्यांची सस्मित भेट घेत घेत; पण अभ्यासिकेत येताच समोरच्या खिडक्यांच्या कानात दत्त म्हणून उभा असतो मकबरा!

3. एका वाक्यात उत्तर लिहा.

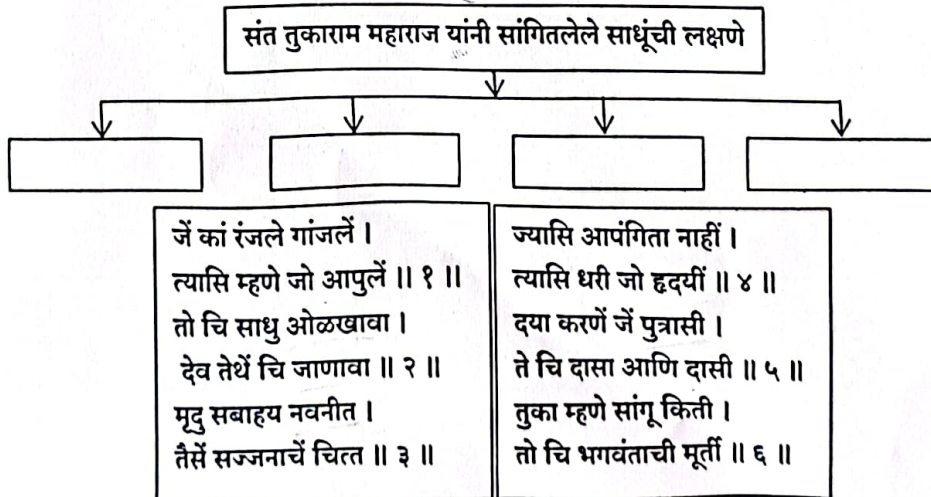
2

- डोंगराची कांती तेजोमय केव्हा होते?
- श्रावणातील हिरव्या लवीने डोंगर कसे दिसतात?

प्र. 2 {अ} कवितेच्या आधारे दिलेल्या सूचनेनुसार कृती करा.

1. खालील आकृती पूर्ण करा.

2

2. खालील ओळींचा सरळ अर्थ लिहा.

2

जें कां रंजले गांजलें । त्यासि म्हणे जो आपुलें ॥ १ ॥
तो चि साधु ओळखावा । देव तेथें चि जाणावा ॥ २ ॥

प्र. 2. {आ} कवितेच्या आधारे दिलेल्या सूचनेनुसार कृती करा.

1. कोष्टक पूर्ण करा.

2

सुगरणीच्या खोप्याला
कवयित्रीने दिलेल्या उपमा

अरे खोप्यामधी खोपा
सुगरणीचा चांगला
देखा पिलासाठी तिनं
झोका झाडाले टांगला ।
पिलं निजले खोप्यात
जसा झुलता बंगला
तिचा पिलामधी जीव
जीव झाडाले टांगला ।

खोपा इनला इनला
जसा गिलक्याचा कोसा
पाखराची कारागिरी
जरा देख रे मानसा ।
तिची उलूशीच चोच
तेच दात , तेच ओठ
तुले देले रे देवानं
दोन हात दहा बोटं ।

2. खालील ओळींचा सरळ अर्थ लिहा.

2

तिची उलूशीच चोच तेच दात , तेच ओठ
तुले देले रे देवानं दोन हात दहा बोटं ।

प्र. 3. {अ}

1. सूचनेनुसार उत्तरे लिहा.

2

- i) मला लहानपणी सगळेजण 'चिंधी' म्हणत. (काळ ओळख.)
- ii) शाळा म्हणजे एक भला मोठा हॉल होता. (वर्तमानकाळ करा.)

2. खालील वाक्यप्रचार व त्यांचे अर्थ यांच्या जोड्या लावा.

2

वाक्यप्रचार	अर्थ
i) आकांत माजणे	अंगावर बारीक काटा येणे
ii) शिरशिरी येणे	नियम पाळणे
	खूप दुःख होणे

{आ}

1. खालील शब्दांचे समानार्थी शब्द लिहा.

i) तुटपुंज -

ii) अक्षरशत्रू -

2. खालील शब्दाच्या अक्षरांपासून प्रत्येकी दोन अर्थपूर्ण शब्द बनवा.

i) उपकारक -

ii) महाभारत -

3. नावांपुढे चिन्हे लिहा.

i) स्वल्पविराम → ii) दुहेरी अवतरणचिन्ह →

4. लेखननियमांनुसार शब्द लिहा.

i) शरिर -

ii) मूलगी -

प्र. 4. {अ} पत्रलेखन -

फारूक हायस्कूल जोगेश्वरी, मुंबई.
तर्फे क्रीडासप्ताहाचे आयोजन
कालावधी - दिनांक: १५ डिसेंबर ते २१ डिसेंबर

क्रीडा विभाग प्रमुख या नात्याने

शाळेसाठी क्रिकेट खेळाच्या
साहित्याची मागणी करणारे पत्र
क्रीडासाहित्य व्यवस्थापकास लिहा.

क्रीडासप्ताहात शाळेला क्रीडा चषक
मिळाल्याबद्दल अभिनंदन करणारे
पत्र मुख्याध्यापकांना लिहा.

{आ} खालीलपैकी कोणतीही एक कृती सोडवा.

1. पुढील उतारा वाचा व त्याच्या आशयावर चार प्रश्न तयार करा.

मला लहानपणी सगळेजण 'चिंधी' म्हणत. चिंधी अभिमान साठे. माझा जन्म १४ नोव्हेंबर १९४८ रोजी नवरगाव फॉरेस्ट येथे झाला. माझ्या वडिलांना 'अण्याजी' म्हणायचे. आमचं घर छोटंसं; पण छान होतं. अंगणात गुरं, गाई-म्हशी होत्या. मी रोज म्हशी घेऊन शाळेसमोरून जात असे. त्या शाळेचं नाव होतं, 'बुनियादी ग्रामशाळा पिंपरी (मेघे), आर्वी रोड, जि. वर्धा'. शाळा म्हणजे एक भला मोठा हॉल होता. धान्य ठेवायला गोडाऊन बांधतात तसा, वर कौलं असलेला. समोर एक छान भलंमोठं चाफ्याचं झाड होतं. त्याची टपोरी, पांढरीशुभ्र फुलं शाळेच्या अंगणात पडलेली असायची. म्हशी घेऊन जाताना शाळेपाशी आले, की मी म्हशी घेऊन शाळेपुढे थांबत असे. शाळेत जाणाऱ्या मुली चांगले कपडे घालून, वेणी-फणी करून शाळेसमोर खेळत असायच्या. काहीजणी झाडाखाली बसून अभ्यास करत असायच्या. तेव्हा मला वाटायचं.. 'आपणपण शाळेत जावं.'

2. "सुंदर हस्ताक्षर कार्यशाळा" या विषयावर जाहिरात तयार करा.

3. खालील विषयावर बातमी तयार करा.

सचिन तेंडुलकरचा वाढदिवस युवा हेल्थ क्लबकडून उत्साहात साजरा.

4. खालील मुद्द्यांच्या आधारे गोष्ट तयार करा.

मुद्दे: एक राजा लोभी देवाची भक्ती देवाकडून वर स्पर्श केला सोने असह्य राजाची मुलगी सोन्याची देवाकडे धावा देव पुन्हा प्रसन्न .

(इ) खालीलपैकी कोणत्याही एक विषयावर निबंधलेखन करा.

4

1. ऋतूचे नाव

आवडत्या ऋतूचे वैशिष्ट्ये

माझा आवडता ऋतू

आवडण्याचे कारण

कसा आनंद घेतात

2. शेजारील चित्र तुमच्याशी बोलत आहे अशी

कल्पना करून शेतकऱ्याचे आत्मकथन

लिहा.

